

دانستنی های آموزگار

درباره ی سوره ی هود

این سوره، یازدهمین سوره ی قرآن کریم است و ۱۲۳ آیه دارد. نام آن در آیه ی پنجاه و سومش آمده است. محتوای آن عبارت است از:

۱- اشاره به سرگذشت پیامبران پیشین هم چون حضرت نوح، حضرت هود، حضرت صالح، حضرت ابراهیم، حضرت لوط، حضرت موسیٰ علیهم السلام و مبارزات دامنه دارشان بر ضد شرک و کفر و انحراف و ستمگری که با وجود نفرت کم بر دشمنان بسیار پیروز شدند. این سرگذشت ها هم آرامش خاطر ی برای پیامبر و مؤمنان در برابر انبوه دشمنان بوده و هم درس عبرتی برای مخالفان نیرومندشان.

۲- مبارزه با شرک و بت پرستی و توجه به معاد و صدق دعوت پیامبر و استقامت مؤمنان و تهدید دشمنان.

برگرفته از فرهنگ اصطلاحات قرآنی

گامی به سوی درک معنای آیات قرآن

الف - با استفاده از ترجمه ی آیات درس، معنای صحیح کلمات را انتخاب کنید.

۱- رَآیَ	☐ دید	☐ می بیند
۲- حَمِيدٌ	☐ با عظمت	☐ مورد ستایش
۳- جَاءَ بِـ	☐ آورد	☐ آمد
۴- قَالَتْ	☐ گفت	☐ گفتند
۵- قَالُوا	☐ گفتی	☐ گفتند

ب - ترجمه ی عبارات قرآنی زیر را به کمک آموخته های خود کامل کنید.

رَبِّ: پروردگار یا، یا أَيُّهَا: ای أَنْتُمْ: شما غَنِيٌّ: بی نیاز
قُلْ: بگو عَالَمِينَ: جهان ها مَعَ: با عِنْدَ: نزد

یوسف، ۲۴

۱- رَآیَ بُرْهَانَ رَبِّهِ

... دلیل آشکار ... را

آل عمران، ۳۷

۲- قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنِّي لَكَ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ

... از کجا برای تو می رسد ... ؟ ... آن ... است.

فاطر، ۱۵

۳- يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

... به درگاه ... هستید و ... است که ... است.

انعام، ۹۱

۴- قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ

... را که ... را ... (همان که) ... و ... است.

بقره، ۱۵۶

۵- قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

... هستیم و ... به سوی ... باز می گردیم.

۱- لِلَّهِ = لِ + اللَّهُ

آموزش آیه ی ۱۷۷ سوره ی بقره

اهداف

- ۱- توانایی خواندن آیه ی ۱۷۷ سوره ی بقره
- ۲- تقویت علاقه به زیبا خواندن این آیه از طریق گوش دادن به نوار
- ۳- آشنایی با معنای برخی از کلمات و عبارات ساده ی قرآنی
- ۴- آشنایی با پیام قرآنی درباره ی وفای به عهد
- ۵- توانایی خواندن آیات ۱۷۷ تا ۱۸۱ سوره ی بقره از روی قرآن کامل
- ۶- تقویت توانایی و علاقه به خواندن قرآن از روی مصحف (قرآن کامل)

روش آموزش

جلسه ی اول

برای ایجاد انگیزه می توانید موضوع تغییر قبله را که در آغاز آیه ی ۱۷۷ سوره ی بقره آمده است، با توجه به

درس ۵

طسار اولی

آیات درس را با نشان دادن خط بخوانید.

سوره ی بقره، آیه ی ۱۷۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَشْكُرُوا لِفَضْلِهِمْ كَفَبًا كَذِبًا وَأَعْتَدَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا عَظِيمًا

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ

۵. قُدُومُ الْقُرْآنِ وَالْغِيَاثِ وَالنَّجَاةِ

۶. وَابْنِ السَّمِيلِ وَالشَّابِّلِينَ وَبَنِي إِسْرَائِيلَ

۷. وَأَقَامِ الصَّلَاةَ وَآتِ الزَّكَاةَ

۸. وَالْمُوقِنِينَ إِذَا قَالُوا

۹. وَالْعَائِلِينَ فِي الْإِسْرَاءِ وَالْعُسْرَاءَ وَحِينَ الْإِسْرَاءِ

۱۰. أُولَئِكَ الَّذِينَ صَلَّوْا

۱۱. وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

۱۲. زبانی که در این آیه آمده است، در حقیقت همه را شامل می کند، زیرا در آیه ۱۷۷ سوره بقره، قرآن خداوند است و هر کس که از آن بهره مند شود، از نعمت خداوند بهره مند می شود. این آیه را باید با صدای بلند و با احترام و تعظیم بخواند. در این آیه، خداوند به کسانی که ایمان آورده اند و عمل صالح می کنند، وعده می دهد که آنها را در میان صالحین قرار دهد. این وعده برای کسانی است که ایمان آورده اند و عمل صالح می کنند. این آیه را باید با صدای بلند و با احترام و تعظیم بخواند.

متن زیر نویس کتاب دانش آموزان برایشان تعریف کنید. آن گاه طی مراحل زیر آیات درس، تدریس و تمرین می شود.

۱- پیش خوانی آیات درس: مانند دروس قبل فرصت کوتاهی به دانش آموزان بدهید تا آیات درس را برای خود آهسته بخوانند.

۲- روخوانی آیات درس: هر دانش آموز یک یا دو سطر از آیات درس را می خواند و سایر دانش آموزان خط می برند و آموزگار بر خط بردن و خواندن آنان نظارت می کند. پیشنهاد می شود برای ایجاد تنوع در کلاس، هر عبارت درس را یک ردیف از دانش آموزان هم صدا بخوانند و دیگران تکرار کنند. این فعالیت علاوه بر تثبیت آموخته ها موجب نشاط بیشتر دانش آموزان نیز می شود.

۳- قرائت همراه با نوار: قرائت آیه ی ۱۷۷ سوره ی بقره را از نوار پخش کنید و از دانش آموزان بخواهید به دستور نوار، عمل کنند و همزمان از روی کتاب خود خط ببرند.

۴- فرد خوانی آیات درس: از هر دانش آموز بخواهید یک یا دو سطر از آیات درس را به صورت انفرادی بخواند. چنانچه اشکالی در خواندن دانش آموزان وجود داشت با توجه به آنچه که در بخش کلیات کتاب آمده است، رفع اشکال کنید.

آموزش قاعده ی مدّ: با نوشتن عبارات یا کلماتی مانند **وَلَا الضَّالِّينَ**، **مَعَهُ**، **أُولَئِكَ** روی تخته از دانش آموزان بخواهید آن ها را بخوانند، سپس به علامت «-» که روی بعضی از حروف این کلمات آمده اشاره کنید و به دانش آموزان بگویید هرگاه این علامت «-» روی صداهای کشیده (آ - ی - و) باشد، آن ها را بیش تر می کشیم؛ سپس هر یک از دانش آموزان یکی از عبارات قرآنی را با رعایت قاعده ی مدّ می خواند.

از دانش آموزان بخواهید در حین تمرین با نوار، سعی کنند مانند قرائت نوار، کلماتی را که علامت مد دارند، با کشش بیش تری بخوانند. ترجمه ی عبارات به کار رفته در این بخش به شرح زیر است:

۱- و نه گمراهان؛

۲- در بهترین شکل و ترکیب؛

۳- دقت کنید به میوه اش هنگامی که میوه دهد.

۴- و همه ی کسانی که با او بودند.

۵- و ایشان رستگاران هستند.

جلسه‌ی دوم (کار در کلاس)

تمرین اول: آیه‌ی ۱۷۷ سوره‌ی بقره را از نوار پخش کنید تا دانش‌آموزان ضمن گوش دادن به قرائت آیات، از روی کتاب خود خط ببرند و همراه نوار بخوانند. بهتر است قبل از قرائت کلماتی که دارای مد هستند، نوار را نگه دارید و از دانش‌آموزان بخواهید به کشش حرف دارای مد در قرائت نوار و علامت آن در کتاب درسی توجه کنند.

تمرین دوم: دانش‌آموزان در گروه‌های دو یا سه نفره پس از تلاش فردی و مشورت با اعضای گروه، معنای صحیح کلمات قرآنی را در کتاب خود می‌نویسند. آن‌گاه از هر گروه یک نفر، یک کلمه را همراه با معنای آن می‌خواند. در صورت نیاز اشکال دانش‌آموزان را در قرائت صحیح کلمات و معنای آن‌ها به روش صحیح برطرف کند.

معنای کلمات به شرح زیر است:

۱- بَرٍّ : نیکی	۲- نَبِيَّيْنِ : پیامبران
۳- يَتَامَى : یتیمان	۴- مَسَاكِينِ : نیازمندان
۵- صَلَاةٍ : نماز	۶- زَكَاةٍ : زکات
۷- عَهْدٍ : پیمان	۸- مُتَّقُونَ : افراد با تقوا

پیشنهاد می‌شود برای تنوع در انجام تمرین‌های کار در کلاس شیوه‌های زیر را به کار ببرید.

۱- از دانش‌آموزان بخواهید تعدادی مقوای کوچک (در دو رنگ) به اندازه‌ی ۱۰، ۱۵ سانتی‌متر تهیه کنند و روی مقواهای یک رنگ، کلمات قرآنی و روی مقواهای رنگ دیگر، معنای کلمات قرآنی تمرین‌های کار در کلاس را بنویسند. سپس کارت‌ها را بین گروه‌های چند نفره در کلاس به گونه‌ای تقسیم کنید که هر جفت کلمه‌ی قرآنی و معنای آن در یک گروه وجود داشته باشد؛ به طور مثال: **صَلَاةٍ** ، **نماز** . آن‌گاه با توجه به تعداد کارت‌هایی که به گروه‌ها می‌دهید فرصت مناسبی به آنان بدهید تا کلمات هم معنا را پیدا کنند.

۲- کارت‌های کلمات قرآنی را روی میز کارتان بگذارید و کارت‌های معنای کلمات را بین دانش‌آموزان تقسیم کنید از آنان بخواهید هر کلمه‌ی قرآنی را که نشان می‌دهید، دانش‌آموزی که کارت معنای آن کلمه نزد اوست با صدای بلند کلمه‌ی قرآنی و معنای آن را بخواند. می‌توان گاهی اوقات کارت معنای یک کلمه را نشان داد تا دانش‌آموزان کارت کلمه‌ی قرآنی آن را نشان دهند.

تمرین سوم: از دانش آموزان بخواهید ابتدا به صورت انفرادی سپس با مشورت با اعضای گروه خود، معنای عبارات قرآنی را پیدا کرده و در جاهای خالی بنویسند. آن گاه از هر گروه یک نفر، یک عبارت قرآنی را همراه با ترجمه‌ی آن می‌خواند. از دانش آموزان بخواهید که همیشه عبارات قرآنی را با دقت و صحیح بخوانند. در صورت نیاز اشکالات آن‌ها را در خواندن عبارت یا ترجمه‌ی آن به روش صحیح برطرف کنید.

ترجمه‌ی کامل عبارات به شرح زیر است :

رعد، ۲۰

۱- الَّذِينَ يُوْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ

کسانی که وفا می‌کنند به عهد (پیمان) خدا

مائده، ۲

۲- وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ

و یک‌دیگر را کمک کنید در نیکی و تقوا (یعنی در کارهای خوب به یک‌دیگر کمک کنید).

توبه، ۴۴

۳- يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ

ای پیامبر، مبارزه کن با کافران و منافقان

احزاب، ۵۶

۴- إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ

قطعاً خدا و فرشتگان او درود می‌فرستند بر پیامبر

بقره، ۸۱

۵- وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ

و به پدر و مادر نیکی کنید و به خویشان خود و یتیمان و نیازمندان.

آموزش پیام قرآنی

یک نفر از دانش آموزان پیام و ترجمه‌ی آن را با صدای بلند می‌خواند : سپس گروه‌ها درباره‌ی مفهوم پیام با توجه به تصویر و پرسش کتاب و نیز نکاتی که باید قبل از قول دادن به آن‌ها توجه کنند، گفت‌وگو می‌کنند و آن‌گاه نظرات خود و داستان و خاطره‌ای را که به نظرشان رسیده است، برای کلاس تعریف می‌کنند. نکات قابل توجه قبل از قول دادن می‌تواند نکات زیر باشد :

۱- آیا می‌توانم به قول خود عمل کنم؟

۲- آیا قول من برای همکاری در یک کار خوب

است یا نه؟

۳- آیا نیاز نیست در این کار با آموزگار یا پدر و

مادر خود مشورت کنم؟

جلسه‌ی سوم (خواندن از روی قرآن)

همان‌طور که در بخش کلیات کتاب بیان شده است به منظور آشنایی بیش‌تر دانش‌آموزان با قرآن کامل، احساس توانایی و اعتماد به نفس در خواندن آن و تحقق هدف آموزش قرآن در دوره‌ی ابتدایی، جلسه‌ی سوم (یک زنگ کامل) این درس و نیز درس‌های ۷، ۹، ۱۱، ۱۳ و ۱۵ به آوردن قرآن کامل به کلاس و خواندن از روی آن اختصاص یافته است. توجه داشته باشید تا زمانی که دانش‌آموزان قرآن را از روی مصحف نخوانند و تمرین نکنند، احساس نمی‌کنند که قرآن خواندن را آموخته‌اند. از این‌رو، علاوه بر صفحات قرآنی که در پایان هر درس آمده است، یک زنگ کامل برای آوردن مصحف به کلاس و تمرین از روی آن پیش‌بینی شده است. این فعالیت را جدی بگیرید و به‌طور کامل انجام دهید؛ حتی اگر در مدرسه قرآن کامل ندارید، دانش‌آموزان را تشویق کنید از خانه قرآن بیاورند.

خواندن از روی قرآن

جلسه‌ی سوم

از نهارخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید. ۱ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. آن‌که با راهنمایی آموزگار یک صفحه از قرآن را به‌صورت تصادفی باز کند. ابتدا به‌طور گروهی خواندن آیات چند سطر اول را تمرین کنید. سپس بعد از دانش‌آموزان آن آیات را برای کلاس بلند بخوانند.

۱۵ قرآن به تعداد کافی در مدرسه موجود و استفاده از دانش‌آموزان بخوانند در صورت امکان از خانه

۹۲

خواندن قرآن از روی مصحف طی مراحل زیر انجام و تمرین می‌شود:

- ۱- پس از آوردن قرآن کامل، هر میز حداقل یک جلد قرآن در اختیار داشته باشد.
 - ۲- یک صفحه از قرآن کریم را به‌طور تصادفی باز کنید و از دانش‌آموزان بخواهید آن صفحه را بیاورند.
 - ۳- دانش‌آموزان هر میز با همکاری یک‌دیگر در ظرف چند دقیقه، چند سطر اول آن صفحه را تمرین می‌کنند.
 - ۴- چند نفر از دانش‌آموزان داوطلب، هرکدام یک سطر از آن صفحه را قرائت می‌کنند.
- ضمن بیان موفقیت نسبی دانش‌آموزان و تشویق آن‌ها، در صورت وجود اشکالات زیاد در خواندن، لازم نیست همه‌ی آن‌ها را تذکر داده و برطرف کنید، به‌تذکر یکی دو مورد اکتفا کرده و از دانش‌آموز دیگری بخواهید که خواندن آیات را ادامه دهد.

در پایان این جلسه، یادآوری کنید که فعالیت‌های اُنس با قرآن در خانه را انجام دهند.

جلسه‌ی چهارم (انس با قرآن در خانه)

تمرین اول: از هر دانش‌آموز بخواهید تا یک یا دو سطر از آیات درس را با صدای بلند و حتی الامکان شبیه نوار بخواند و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خط ببرند. همان‌طور که قبلاً گفته شده است، خواندن ترجمه‌ی آیات در کلاس ضرورت ندارد؛ خواندن ترجمه توسط دانش‌آموزان در خانه کفایت می‌کند.

تمرین دوم: بهتر است قبل از شروع کلاس آیه‌ی شریفه‌ی این تمرین (آیه‌ی ۸۲ سوره‌ی اسراء) را روی تخته بنویسید و از دو دانش‌آموز بخواهید تا هر سطر آن را بخوانند و فلش اتصال را در محل مربوط بگذارند. ترجمه‌ی

آیه به شرح زیر است :

«و نازل می کنیم از قرآن آنچه را که آن شفا و رحمت برای مؤمنان است، و (این قرآن) ستمگران را جز زبان نمی افزاید.»

تمرین سوم: از هر دانش آموز بخواهید یک سطر از عبارات قرآنی را با رعایت قاعده‌ی مدّ بخواند. ترجمه‌ی عبارات به شرح زیر است :

۱- نیست خدایی جز الله

۲- گفتند ایمان آوردیم

۳- پس پاداش داده نمی شود جز مانند آن

جلسه چهارم

تمرین اول - آیات درس را همراه با ترجمه‌ی آن بخواند. سعی کند با صدای بلند سینه تراز فرزند کند.

تمرین دوم - این عبارات قرآنی را بخواند و اتصالات را با فلش مشخص کند.

وَلَقَدْ جَاءَ مِنْ عِنْدِ رَبِّكَ آيَاتٌ مِّنْ قَبْلِ هَٰذَا فَكَذَّبْتَهُنَّ فَسَاءَ مَا يَحْكُمُونَ

تمرین سوم - این عبارات قرآنی را بخواند و صد را رعایت کند.

۱- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

۲- قَالُوا يَا نَسِيتُ

۳- قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ آيَةً فَكَلِمَةً مَّكِينَةً

تمرین چهارم - آیات ۱۷۷ تا ۱۸۱ سوره‌ی بقره را از روی صفحه‌ی بی حد بخواند. سعی کند سینه تراز فرزند کند.

۴۴

تمرین چهارم: دانش آموزان آیات ۱۷۷ تا ۱۸۱

سوره‌ی بقره را در خانه تمرین کرده اند. از هر دانش آموز بخواهید یک سطر از آیات را با صدای بلند بخواند و دیگران خط ببرند. در پایین این صفحه‌ی قرآنی درباره‌ی سه کلمه‌ی موجود در آیات توضیحی آمده است، توجه دانش آموزان را به صحیح خواندن این سه کلمه جلب کنید. ضمناً موضوع پاورقی سوم در درس هشتم با توضیح و تمرین کامل تر آمده است.

لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُلْزِمُوا وُجُوهَكُمْ قَبْلَ التَّمَرُّقِ وَ التَّكْوِينِ الْبُرْهَانِ مَلِكٌ وَاللَّهُ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَرَبُّ الْمَعَالِ كُلِّ حَيْثُ. قَوْمِ الْفٰرِسِ وَالْإِسْرَائِيلِ وَالْمَسْكِينِ وَبَيْنَ الشَّجَرِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّبَابِ وَالْفَلَاحِ وَالْعِشْرَةِ وَمَالِ الْإِكْرَامِ وَالْمَوَدَّةِ بِمَهْلِكِهِمْ لِيَا عَاقِدُوا وَالضَّعِيفِينَ فِي الْبَأْسَةِ وَالْمُرَّةَ وَحِينَ الْبُرْهَانِ أُرْتَفَقَ الَّذِينَ سَدَقُوا وَأُرْتَفَقَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ قَتْلُ قَاتِلِكُمْ وَالْعَزْزُ وَالْقَيْدُ بِالْقِيَامِ وَالْأَنْفِ وَالْأَنْفِ فَمَنْ عَفَى وَأَمَرَ غَيْرَ تَعَدُّوا لَهُمْ قَاتِلِيَهُمْ وَآفَاقَهُ إِلَىٰ يَوْمِ الْحِسَابِ إِنَّكَ تَعَفُّوهُم مِّنْ رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةً مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ تَعَدُّ ذَلِكَ قُلُوبًا غَدَابًا أَلَيْسَ ﴿١٧٨﴾ وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حِكْمَةٌ يَّتَرَقَىٰ الْأَبْهَامُ لِقَتْلِكُمْ فَتَقْتُلُونَ ﴿١٧٩﴾ كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةَ لِلْآلِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ سَلَّمَ عَلَىٰ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ إِذْ جَاءُواكُمْ بِالْحَيْبَةِ كَمَا جَاءَ بِكُمْ

— التمرين —
— التمرين —
— التمرين —

دانستنی های آموزگار

درباره ی آیه ی «بِرّ»

آیه ی ۱۷۷ سوره ی بقره به آیه ی «بِرّ» مشهور است. این آیه بیان می دارد که نیکوکار واقعی کسی است که به پنج چیز ایمان دارد: ۱- خدا، ۲- روز قیامت، ۳- فرشتگان، ۴- کتاب آسمانی، ۵- پیامبران. و هم چنین ثروت مورد علاقه ی خود را به شش دسته می بخشد: ۱- خویشاوندان، ۲- یتیمان، ۳- بینوایان، ۴- کسانی که در ده سفر پولشان تمام شده، ۵- درخواست کنندگان، ۶- در راه آزاد سازی انسان های دربند مانند بردگان، اسیران و زندانیان. هم چنین نماز می خواند و زکات می دهد و به عهد و پیمان خود وفا می کند و در سه عرصه صبر پیشه می کند. ۱- در حال فقر، ۲- در حال سختی، ۳- به هنگام جنگ. این ها راستگویان و متقیان واقعی اند.

گامی به سوی درک معنای آیات قرآن

الف - با استفاده از ترجمه ی آیات درس، معنای صحیح کلمات را انتخاب کنید.

- ۱- لَيْسَ نیست هست
 ۲- بَرّ نیکی خشکی
 ۳- الْيَوْمِ الْآخِرِ روز قیامت روز دیگر
 ۴- مَلَائِكَةَ فرستاده شدگان فرشتگان
 ۵- ءَاتِي داد، پرداخت منع کرد، بازداشت

ب - ترجمه ی عبارات قرآنی زیر را به کمک آموخته های خود کامل کنید.

إِذْ: هنگامی که قُلْنَا: گفتیم ف: پس ثواب: پاداش
 ما: آن چه، چه چیز، نیست، نه

- ۱- لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ
 ... مانند ... (هیچ) ...
 ۲- وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى
 و همکاری کنید ... و ...
 ۳- وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ
 و ... به ... سجده کنید ... سجده کردند ...
 ۴- فَآتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ
 ... به ... پاداش ... و پاداش نیکوی ... را

۱- فَآتَاهُمُ = ف + ءَاتِي + هُم

آموزش آیات ۱ تا ۱۳ سوره ی الرَّحْمَنِ

اهداف

- ۱- توانایی خواندن آیات ۱ تا ۱۳ سوره ی الرَّحْمَنِ
- ۲- علاقه به زیبا خواندن آیات درس از طریق گوش دادن به نوار
- ۳- توانایی خواندن آیات درس از روی قرآن کامل
- ۴- آشنایی با پیام قرآنی که خدای مهربان، اولین معلم قرآن است.
- ۵- آشنایی با معنای برخی از کلمه‌ها و عبارت‌های ساده‌ی قرآنی
- ۶- تقویت شوق بیشتر به خواندن قرآن

روش آموزش

این درس، در سه جلسه به شرح زیر، تدریس و ارزش‌یابی می‌شود.

جلسه‌ی اوّل

پس از سلام و احوال‌پرسی و ایجاد آمادگی، می‌گوییم بچه‌ها خدای مهربان و رسول دلسوز و امین او از ما

درس ۶

جلسه اول

سوره ی الزمّن، آیات (۱-۱۳)

سوره ی الزمّن

أَمْرًا بِأَنَّهُ مِنَ الْقِسْطِ الرَّحِيمِ

۱- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بسم الله الرحمن الرحيم

۲- أَلَمْ نَجْعَلِ
فَأَنْزَلْنَا الْغُرَّانَ
فَأَنْزَلْنَا الْغُرَّانَ
فَأَنْزَلْنَا الْغُرَّانَ

۳- خَلَقَ الْإِنْسَانَ
خلق الإنسان

۴- عَلَّمَهُ الْقَبْرَانَ
و یاد او سخن گفتن آموخت

۵- أَلَمْ نَجْعَلِ الْفَسْفِسَ
خورد و در روی حسادت خلقی سر برافراشته ساخت

۶- وَ الْجَبْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ
و گیاه و درخت سجده قرآن خدا هستند

۷- وَ السَّمَاءَ رَفَعْنَا وَ وَضَعْنَا الْمِيزَانَ
خدا آسمان را بلند و افروخته ساختند و بر آن اندازه گیری قرار داد

۸- أَلَا تَتَّقُونَ فِی الْمِيزَانِ
آیا نمی‌ترسید در میزان و میزان بی عدالتی نیست

۹- وَ أَمْسِكُوا تَوَرَّانَ بِالْقَبْضِ
بسته بگیرید و در آن اندازه گیری کنید

۱۰- وَ لَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ
و ترازوی نماند

۱۱- وَ الْأَرْضَ وَضَعْنَا لِلْإِنْسَانِ
و خدا زمین را برای انسان قرار داد

۱۲- فِیهَا مَكْرَهٌ وَ النُّجْلُ ذَاتُ الْإِكْبَامِ
کوه در آن خوفناک و درختان خرمه و بوم دارد

۱۳- وَ الْعَبْدُ ذُو الْعَصْبِ وَ الرَّحْلَانِ
و زاده و کاهن خرمه سر از سر برد

۱۴- قَبَائِلَ مَالًا وَ نَكْمًا تُكَارِبُونَ
بنی گمراهان از دستهای روزگار بگردد و قول درازند

آنگون آیات درس را از روزگار گوش کنید و با نظار دادن خط، همراه ترازو بخوانند.

می خواهند که هر قدر می توانیم قرآن بخوانیم و هر وقت دیدیم کسی قرآن می خواند، ساکت بمانیم و با دقت به آن گوش کنیم تا مورد لطف و رحمت خدا قرار بگیریم. پس از بیان این مقدمه، تدریس طی مراحل زیر انجام می شود:

۱- پیش خوانی آیات درس: هر دانش آموزی کتاب خود را باز می کند و آیات درس را به طور آهسته نزد خودش یک دور می خواند.

۲- روخوانی آیات درس: هر دانش آموز یک سطر از آیات درس را می خواند و اگر اشتباهی داشت بلافاصله اشتباه او را تصحیح نمی کنیم؛ بلکه به او فرصت می دهیم تا خود، اشکال خودش را رفع کند. در صورت نیاز برای رفع اشکال از سایر روش هایی که قبلاً بیان شده است، استفاده می کنیم.

۳- پخش قرائت نوار: آموزگار قرائت آیات درس را از نوار پخش می کند و از دانش آموزان می خواهد تا هر جمله را بار اول گوش کنند و بار دوم، همراه با نوار بخوانند. دانش آموزان همراه قرائت نوار، متن آیات را از روی کتاب خود خط می برند. به این ترتیب، گوش دانش آموز، آیات را می شنود، چشم او آیات را می بیند و زبان او آیات را تلفظ می کند.

۴- فردخوانی آیات درس: ابتدا از دانش آموزانی که آمادگی بیش تری دارند، بخواهید که هر کدام یک سطر از آیات درس را حتی الامکان شبیه نوار بخوانند. دانش آموزانی را که ساده و به صورت معمولی می خوانند، نیز مورد تشویق قرار دهید.

جلسه ی دوم (کار در کلاس)

پس از سلام و حضور و غیاب و ایجاد شوق یادگیری، درس این جلسه را طی مراحل زیر آموزش می دهیم.

کلاس در کلاس

جلسه ی دوم

تمرین اول - آیات درس را از نوار گوش کنید. و با نشان دادن خط، همراه آن بخوانید.

تمرین دوم - با استفاده از ترجمه آیات درس، کلمات قرآنی را بخوانید.

۱. الشمس :
 ۲. الخلق : خلق کرده
 ۳. الخالق :
 ۴. الخلق : خلق کرده
 ۵. الخالق :

تمرین سوم - معنی عبارات قرآنی را کامل کنید.

۱. وَ اِنْ رَئَيْتُمْ الرَّاسِخِينَ

 ۲. اَلَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ

 ۳. لَقَدْ اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ

 ۴. وَ هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمْبَقَ وَ الشَّهَارَ وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ

تمرین چهارم - از چه راه هایی می توان هر چه پیش تر قرآن را آموخت و از آن استفاده کرد در این باره با دوستان خود گفت و گو کنید.

۶۶